

Minden novellában ott bujkál az idegenség, „mintha a férfiak saját országukban sem szerezhették meg a domináns pozíciót. Csak elszenvedői az életnek. Mi, olvasók, pedig elszenvedői vagyunk a kötetnek. Csak felizgat, és aztán nem nyugtat meg.” – **BENKE TÍMEA** barangolt *A fiúk országában*, **KRUSOVSZKY DÉNES** első novelláskötetében.

A prózarács hűvöse

A *fiúk országának* nincs pontos helye a térben. Kiterjedestelen, de kétségtelenül létező eleme a világnak. Olyasmi, mint a lélek. Nevezhetnénk férfiléleknek, de hiába adta Krusovszky Dénes első novelláskötetének *A fiúk országa* címet, az nem kizárólag a férfilét egyedi velejáíról mesél.

A novellákban megjelenő apa inkább szülő, a fiú gyermek, a férj házastárs, a báty testvér, a barátság nemtelen, a szerelem pedig közös. Bár Krusovszky elbeszélői férfiak, nem olyan helyzetekben mutatkoznak be olvasóinknak, amelyekben különösen nagy szerepet kap férfi mivoltuk. Ezek a gyakran mellékes nemű elbeszélők nem is szólnak egységes hangon. Eltérő számban és személyben próbálják a gyanútlan olvasót a történetbe rántani, ahol a nyomasztó hangulat és az elkészerítő történet jól megrágnak, a kötet végén meg kiköpi a határátlépőt.

Szereted a rács hűvösét – szögezi le *A tisztáson* című novella első mondata. Talán nem volt szerencsés második személyben írni, ez a mondat mégis tisztázza a szövegek és olvasók viszonyát. Második nekifutásra itt válhat világossá, hogy a kötet az olvasói igényekre reagál. A novellák témáit tekintve hamar beláthatjuk, hogy a különböző férfi elbeszélők korunk általános vagy felháborodást okozó problémáiba ütköznek. Olyan kérdésekkel foglalkoznak, amilyenekkel a híradósok, a fodrászatban csacsogók vagy a kocsmában sörösüveggel babráló emberek. Igényeljük a kenyeret, a cirkuszt, szükségünk van a provokációra, az

erős ingerekre, hogy legyen min gondolkodni. Krusovszky pedig ezt megadja nekünk. Mert valóban szeretünk a ketrec mellett állva azon tünődni, milyen lenne bent. Szeretjük a rács hűvösét.

Ezért a gyakran megbotránkoztató hangnem, a testiség nyers ábrázolása, és ezért találkozunk a kötetet olvasva csupa olyan témával, ami mehökkent vagy provokál.

„Hörögve, vadul dugja a nőt, szinte tébolyodottnak tűnik innen nézve, két nagy szőrös kezével úgy markolja a csaj derekát, mint egy vekni kenyeret, és időnként a jobb kezét hátralendítve nagyot csap az előtte rezgő rózsaszín seggre. Basszál, basszál, mondja a nő, de olyan színtelen, fásult hangon, hogy arra gondolsz, ha téged biztatna (sic!) így, az élettől is elmenne a kedved.”

Házasságtörés, homoszexualitás, függőség, erőszak, abortusz, nekrofilia. Bizonyára már ez a rövid felsorolás is étvágygerjesztő az olvasónak. Nem lehet megmondani, jó-e, ha a kötetet szervező gondolat a provokáció, de minden kétséget kizáróan hatásos. A következő részletben például a novella a saját szolgálatába állítja a gyengébb idegzetű olvasó felforduló gyomrát, hogy hirtelen, szélsőséges érzelmeket kiváltva odavethesse a legkevésbé odaillő szót: szeretem.

„Ahogy megfordul, észreveszem, hogy hátul, a feneké alatt tiszta vér a köntöse, de nem szólok neki, száraznak tűnik, órákkal ezelőtt vérezhette össze. Figyelem, ahogy csoszog visszafelé elesetten és mocskosan, az orromban érzem émelyítő szagát, és bár iszonyatosan nehéz ezt most ilyen egyszerűen kimondani, de azt hiszem, nagyon szeretem.”

Mivel olyan szerzőről van szó, aki először mutatkozik be – a fülszöveg szerint máris kész – prózaíróként, szót kell ejteni a váltásról. A *fiúk országában* még nem különül el teljesen Krusovszky lírája és prózája. Minden novellában felbukkannak olyan költői sorok, mint mondjuk a címadóban a következő: *„Apám nemrég locsolhatta meg a pázsitot, s az erős napsütésben a friss párafelhő úgy lebegett fölötte, mint egy kellemes, zöld sóhaj.”*

szédbe rendeződve keverednek a különböző nemű és korú szereplők szavai az elbeszélőével, így a mondatokon átívelő, gúzsba kötött dialógusok helyenként a megértést is nehezítik. A magyarázó jelleggel közbeékelt elemek (ki hogyan mondta kinek) töredezetté teszik az olvasási folyamatot.

„Ha már idáig eljöttem, gondoltam, legyen valami értelme, odaléptem a kockás ingeshez és megkérdeztem tőle, hogy ez az ő műve-e, aha, válaszolta flegmán, az enyém meg egy haveromé. És megkérdezhetem, folytattam, hogy van-e címe, van, felelte, az, hogy Ramszesz szeme, vagy az, tette hozzá némi hallgatás után, hogy Frankenstein utolsó lehelete, még nem döntöttük el, több verzió volt, végül ez a kettő maradt.”

Érdekes, hogy látszólag a férfi szerző férfi elbeszélői sem mozognak otthonosan a világukban. Minden novellában ott bujkál az idegenség, mintha a férfiak saját országukban sem szerezhetnék meg a domináns pozíciót. Csak elszenvedői az életnek. Mi, olvasók, pedig elszenvedői vagyunk a kötetnek. Csak felizgat, és aztán nem nyugtat meg. Hol elveszik valahol a lap alján a történet, hol pedig oldalakon keresztül íródik tovább, és mégsem találjuk meg benne a megnyugvást. Egyik novella sem fejeződik be az utolsó mondattal, Krusovszky mintha időtlenségbe kívánná írni prózáját.

„Felgyorsított, fokozatosan nagyobb és nagyobbat lépett, hogy minél hamarabb visszaérjen, habár már nem tudta pontosan, hova.”

Szivárog a nyomasztó borító alól a könny meg a vér, mint egy vaskos *Trónok harca*-kötetből, de ott motoszkál az olvasó fejében a gondolat: lehet, hogy ez mind a provokáció része, lehet, hogy ez mind csak hatásvadászat.

A *fiúk országának* nincs pontos helye a térben, de a kötetnek pontos helye van azon a polcon, ahova azokat a könyveket pakoljuk, amelyeknek szerzőjétől még várunk valamit. Krusovszkytól azt várhatjuk, hogy a következő novelláskötete mellett, amelyben már valóban kész prózaíróként léphet eléink, ez az első eltörpüljön, és megmutatkozzon az új vad, aki már nem mozog idegenül saját országában.